

PRESENTATIE BART KUIPERS
HAVENECONOOM ERASMUS UNIVERSITEIT

SAMENWERKEN BINNENHAVENS NOODZAAK VOOR ENERGIETRANSITIE FRYSLÂN

Presentatie Havennetwerk Fryslân

Bart Kuipers

Erasmus Centre for Urban, Port and Transport Economics | Heereveen | 12 mei 2022

13 maart 2022

REGIO ZWOLLE BIJDT ROTTERDAM MENUKAART AAN VOOR SAMENWERKING

Op zondag 13 maart kwam het Logistiek Netwerk bijeen tijdens de regiobijeenkomst 'Samenspel in de economische hoofdstructuur van Nederland'. Rondom PEC Zwolle – Feyenoord werd gesproken over de belangrijke North Sea Baltic Corridor en de verbinding tussen Port of Rotterdam en Port of Zwolle. De circa 60 deelnemers uit beide regio's troffen elkaar in de prachtige nieuwe locatie de 'Derde Helft' van Clubhuis Regio Zwolle.

Havens Rotterdam en Duisburg gaan intensiever samenwerken

HANDELSPARTNERS

De Havenbedrijven van Duisburg en Rotterdam hebben via een 'Letter of Intent' hun uit 2020 stammende samenwerkingsafspraken vernieuwd en uitgebreid. Naast bestaande afspraken op het gebied van optimalisatie van logistieke verbindingen, moet de samenwerking uitgebreid worden met initiatieven op het vlak van digitalisering en energietransitie. De ondertekening werd gedaan door Markus Bangen, CEO duisport, en Allard Castelein, president-directeur Port of Rotterdam.

RIENEKE KOK 9 mei 2022 12:23

Motief samenwerken:
energietransitie &
digitalisering

Fusiehaven Antwerp-Bruges richt zich op massale import waterstof

HISTORISCH MOMENT

De fusiehaven Port of Antwerp-Bruges is nu de grootste exporthaven van Europa en als het aan de kersverse voorzitter van de raad van bestuur, Annick de Ridder, ligt wordt de haven straks op alle terreinen de Europese nummer één. Tijdens de officiële kraamviering afgelopen donderdag vielen de woorden 'historisch moment' regelmatig.

BART PALS 29 april 2022 11:15

Hoewel containers natuurlijk heel belangrijk zijn voor de nieuwe haven, is de voornaamste reden voor de samenvoeging de transitie naar overslag en import van duurzame brandstoffen. Zeebrugge neemt nu al een belangrijke plaats in met de lng-terminal en zal zich in de toekomst gaan richten op de massale import van waterstof. Antwerpen heeft met het grote chemische cluster op haar beurt weer een grote achterban die met smart op deze nieuwe schone energiedrager zit te wachten. Eén en één is in dit geval drie, zo verwachten de Vlamingen.

Motief fusie:
energietransitie:
toepassing waterstof

‘West Brabant Corridor is goed alternatief voor wegtransport’

BRAND STORIES

De West Brabant Corridor is al jarenlang een succesvolle formule door het bundelen van containerlading en fixed windows in de Rotterdamse haven. De betrouwbare corridor is cruciaal voor de multimodale logistieke verbindingfunctie.

PORT OF MOERDIJK 1 december 2021 10:43

Motief samenwerken:
verlagen wachttijden
binnenvaart in haven

‘Harlingen is de toegangspoort voor het noorden’

PORT OF HARLINGEN

Paul Pot is directeur van Port of Harlingen. Dat is het havenbedrijf van Harlingen en heeft een regionale functie zowel voor Noord-Nederland als Europa. Het havenbedrijf is sinds 2018 verzelfstandigd en de gemeente is aandeelhouder.

NT OLIEBOLLENSPECIAL 21 december 2020 10:16

Motief samenwerken:
versterking commercieel
en politiek/bestuurlijk

Voor- en nadelen havensamenwerking

Type samenwerking	Vorm samenwerking	Voordelen	Nadelen/risico's
<i>kennisontwikkeling</i>	afspraken	effectievere inzet kennis en middelen	verlies aan slagkracht/innovativiteit
<i>gezamenlijke lobby</i>	afspraken	versterking positie tov Den Haag en Europa	verlies aan slagkracht/innovativiteit
<i>standaardisatie van processen</i>	afspraken	betere bediening van klant/gebruiker effectiviteit van processen	verlies aan slagkracht/innovativiteit verlies robuustheid door diversiteit
<i>gezamenlijke marketing</i>	afspraken	effectiviteit kostenvoordelen	verlies kracht bestaande naam verlies innovativiteit
<i>gezamenlijk uitvoeren faciliterende functies</i>	JV's, afspraken	kosten voordelen effectievere inzet kennis en middelen	verlies lokaal maatwerk
<i>specialisatie</i>	afspraken, integratie van strategisch en commercieel beleid	voorkomen van destructieve concurrentie allocatie publieke gelden	verlies concurrentie-incentive concentratie van negatieve effecten

Bron:
Ecorys & Erasmus UPT,
2019

Voor- en nadelen havensamenwerking (vervolg)

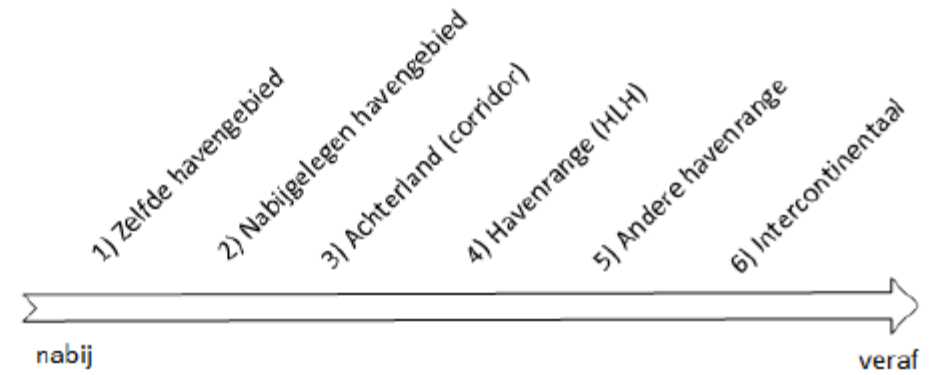

Type samenwerking	Vorm samenwerking	Voordelen	Nadelen/risico's
<i>gezamenlijke investering in achterlandnetwerk</i>	gezamenlijke investering/ joint venture	versterking positie betere benutting achterlandnetwerk	vermindering concurrentie- incentive
<i>Gezamenlijke investering in duurzaamheid</i>	gezamenlijke investering/ joint venture	efficiënter en sneller transitieproces	verlies eigen positie als 'meest duurzame'
<i>Gezamenlijk ontwikkelen van marktpositie</i>	afspraken/strategische alliantie	Beter tegenwicht bieden aan opkomende machtsblokken	verlies autonomie
<i>gezamenlijk in de markt zetten specifiek segment</i>	strategische alliantie	versterking positie	verlies concurrentie- incentive
<i>Gezamenlijk managen ruimtelijke capaciteit</i>	strategische alliantie joint venture	efficiënt ruimtegebruik juiste lokatie voor activiteit (vanuit perspectief achterland) allocatie publieke/private gelden	verlies concurrentie- incentive verlies lokaal commitment
<i>gezamenlijke ontwikkeling/ vermarkten nieuwe sites</i>	gezamenlijke investering/ joint venture	Efficiënt (milieu) ruimtegebruik juiste lokatie voor activiteit juiste schaal voor activiteit	verlies opportuniteiten vanuit lokale resources verlies concurrentie- incentive

Bron: RHV 2013, bewerking auteurs

Bron:
Ecorys & Erasmus UPT,
2019

Vormen van samenwerking en geografische schaal

- Kennisontwikkeling
- Belangenbehartiging
- Standaardisatie van processen
- Gezamenlijk uitvoeren faciliterende processen
- Gezamenlijk oppakken transitieopgaven
- Gezamenlijk oppakken commerciële kansen
- Integratie havenbeheerders

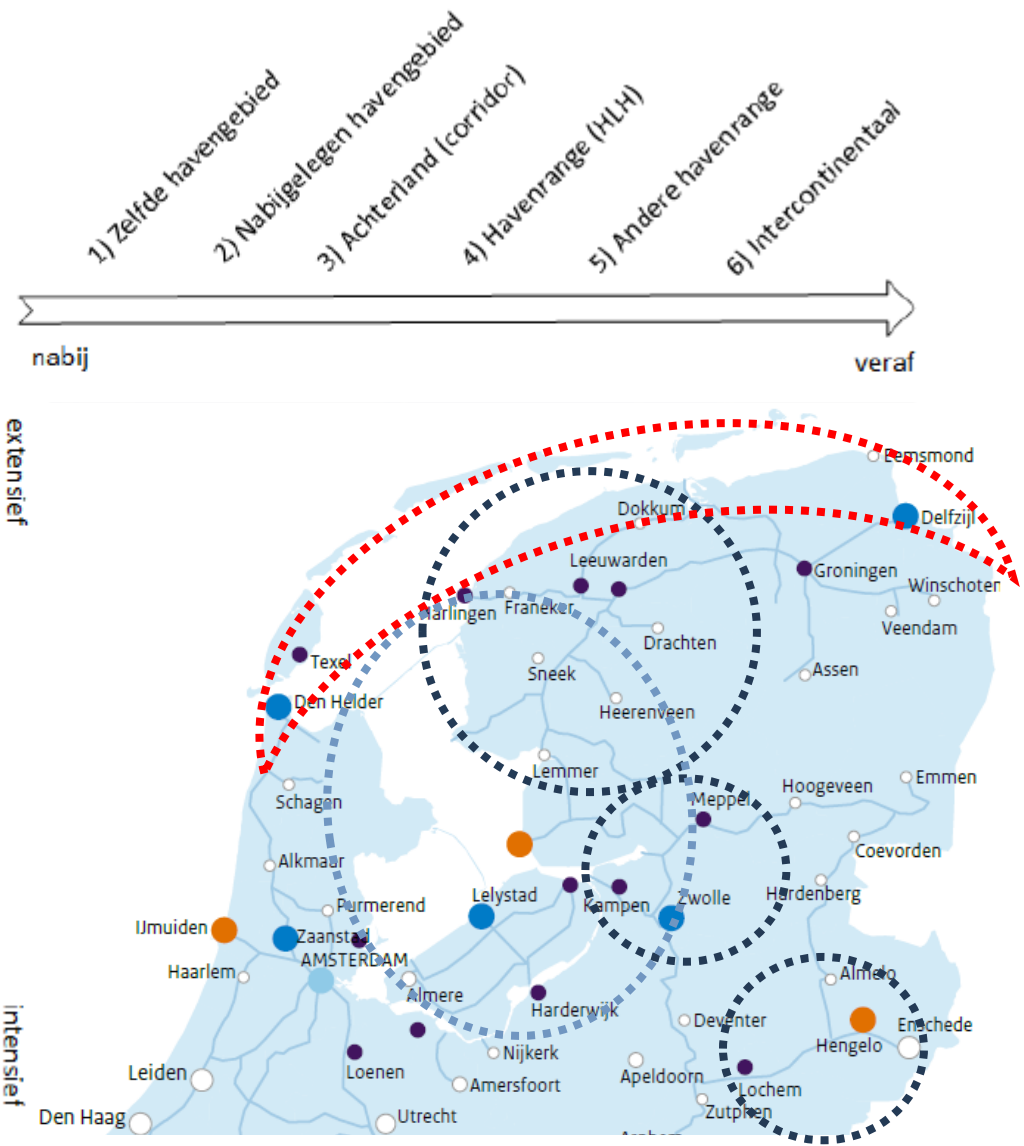

Ecorys-EUR mede o.b.v. EUR (2013)

Vormen van samenwerking en geografische schaal

extensief
intensief

- Kennisonwikkeling
- Belangenbehartiging
- Standaardisatie van processen
- Gezamenlijk uitvoeren faciliterende processen
- Gezamenlijk oppakken transitieopgaven
- Gezamenlijk oppakken commerciële kansen
- Integratie havenbeheerders

Ecorys-EUR mede o.b.v. EUR (2013)

Prioriteit bij samenwerken: transitie naar een duurzame economie

- Tweede grote transitie in de afgelopen halve eeuw voor binnenhavens/binnenvaart: eerste was containerisatie
- Doel: carbon-neutrale toekomst
- Transitie heeft betrekking op nieuwe ladingsoorten – circulaire economie, energie, landbouw – en op verduurzaming binnenvaart: beide nog bijzonder onzeker
- Niet onzeker: samenwerking tussen binnenhavens is een must!
 - Welke havens meest geschikt voor welke functies?
 - Vaarwegnetwerk daarop afgestemd
 - Voorkomen suboptimale investeringen
 - Wat is de optimale schaal voor samenwerking?
- Eerste transitie: was samenwerking in het Noorden succesvol?

Containerterminals in Nederland

- Zeehaven
- Barge Terminals
- Rail Terminals
- Barge Terminals (toekomstig)
- Rail Terminals (toekomstig)
- Rail-Barge Terminals
- Rail-Barge Terminals (toekomstig)

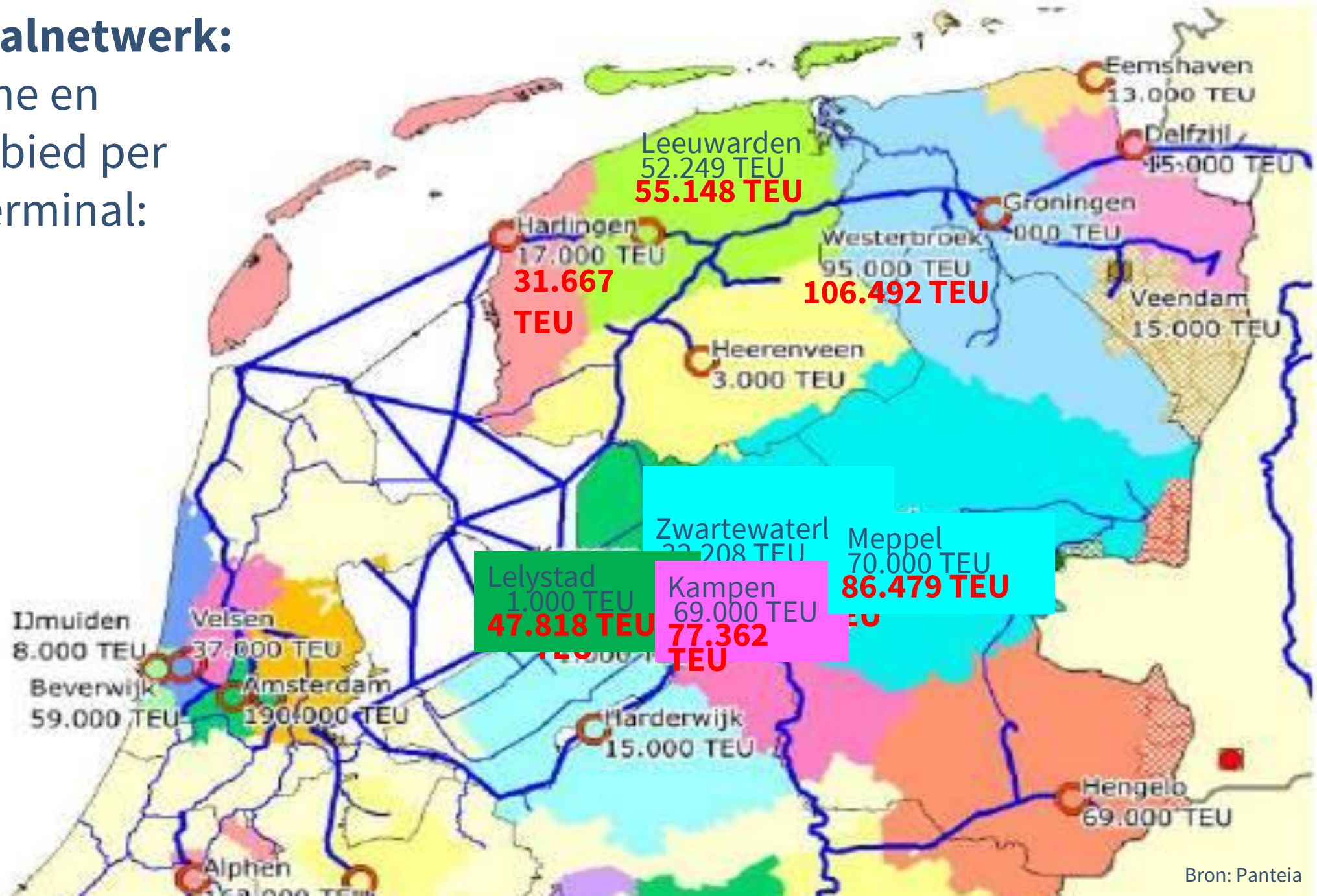

Bron:
KiM, 2019

Inlandterminalnetwerk:

overslagvolume en verzorgingsgebied per binnenvaartterminal:

2017 en **2019**

 0512-741555

uw contactpersoon*

uw bedrijfsnaam*

uw e-mailadres*

uw telefoonnummer*

equipment ▾

container type ▾

verwacht volume

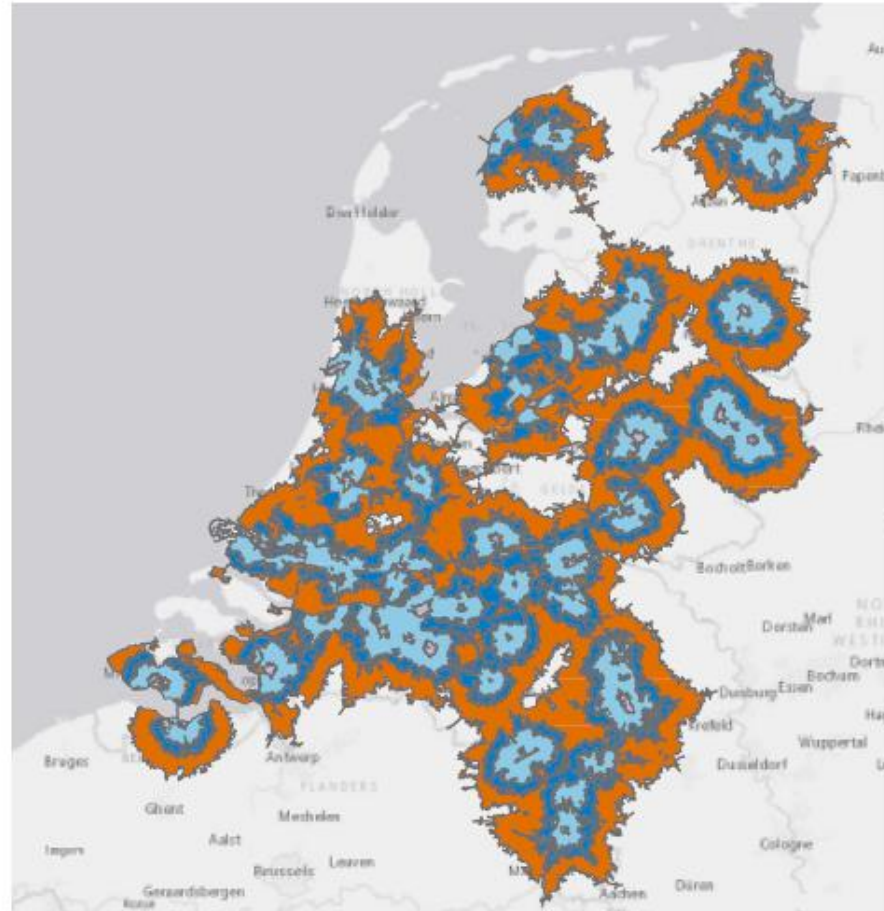
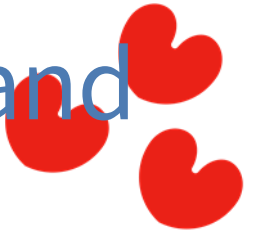
containerstroom ▾

opmerkingen

Ik ben geen robot

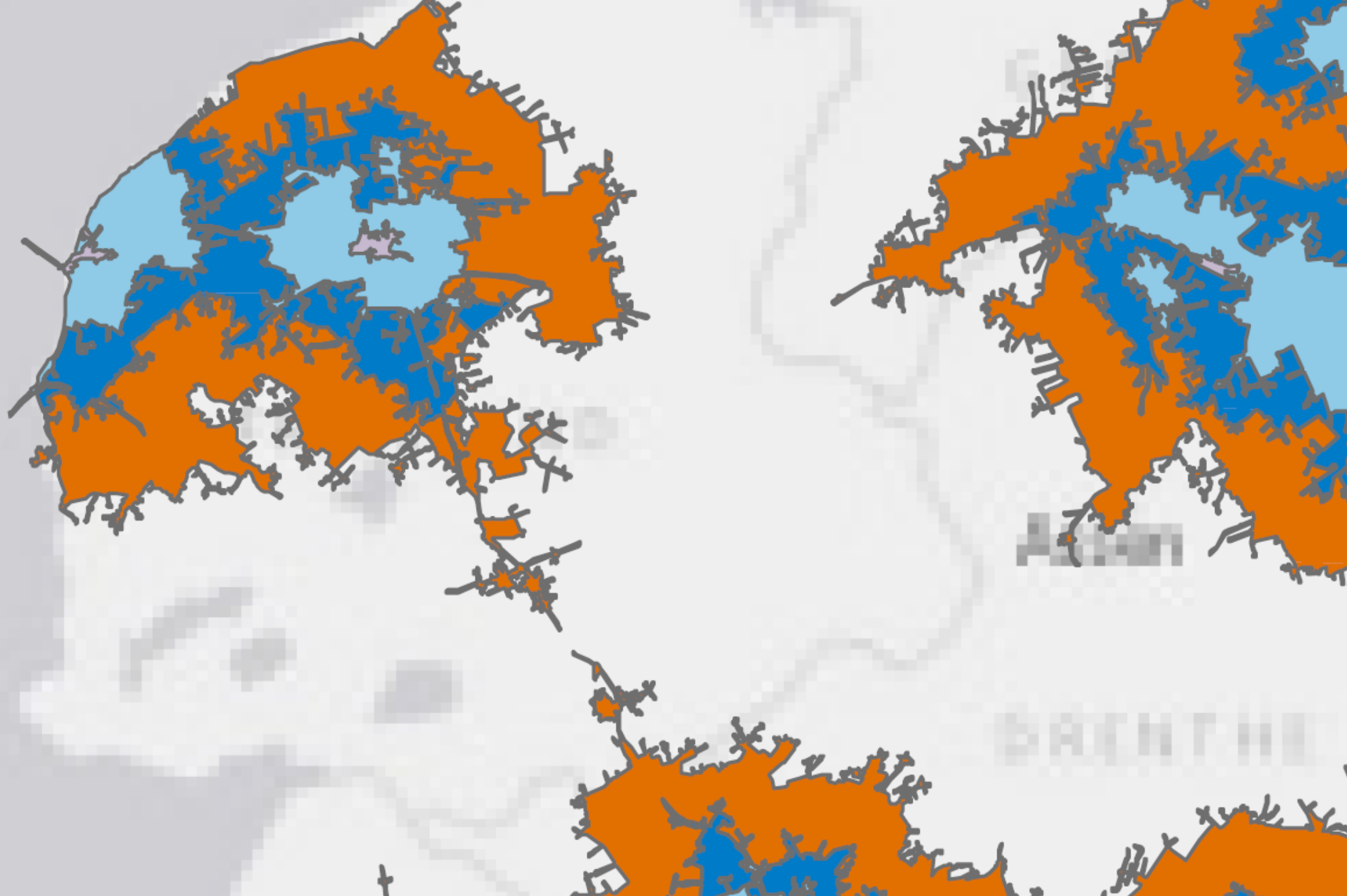
Reisafstand/-tijd tot containerterminals in Nederland

Afstand	Reistijd
 Tot 5 km	Tot 5 minuten
 Tot 15 km	15 minuten

Afstand	Reistijd
 Tot 20 km	Tot 20 minuten
 Tot 30 km	Tot 30 minuten

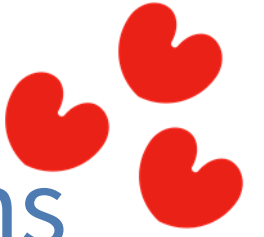
Bron:
KiM, 2019

Een dergelijke “woestijn” moet voorkomen worden bij de noodzakelijke energie-infrastructuur en bij de circulaire infrastructuur in de Noordelijke binnenhavens:
samenwerking is daarbij onontbeerlijk!

Geen circulaire economie zonder binnenhavens

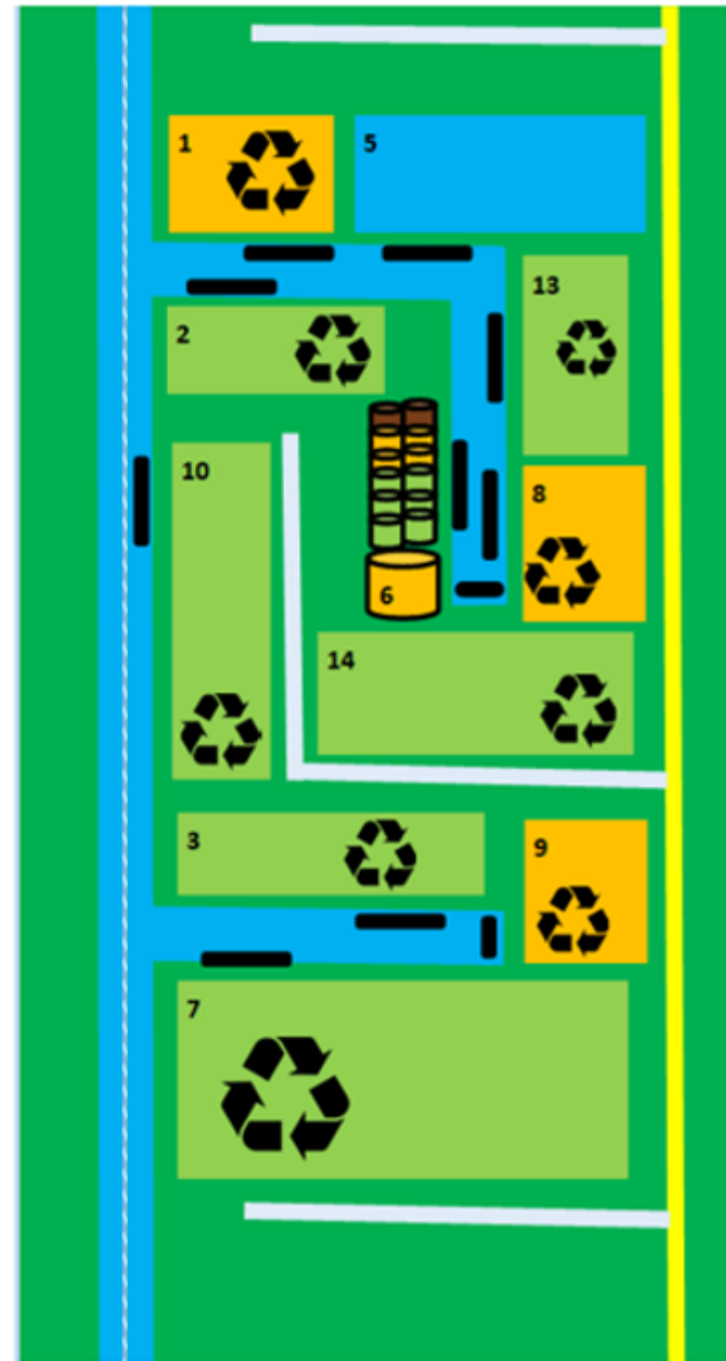
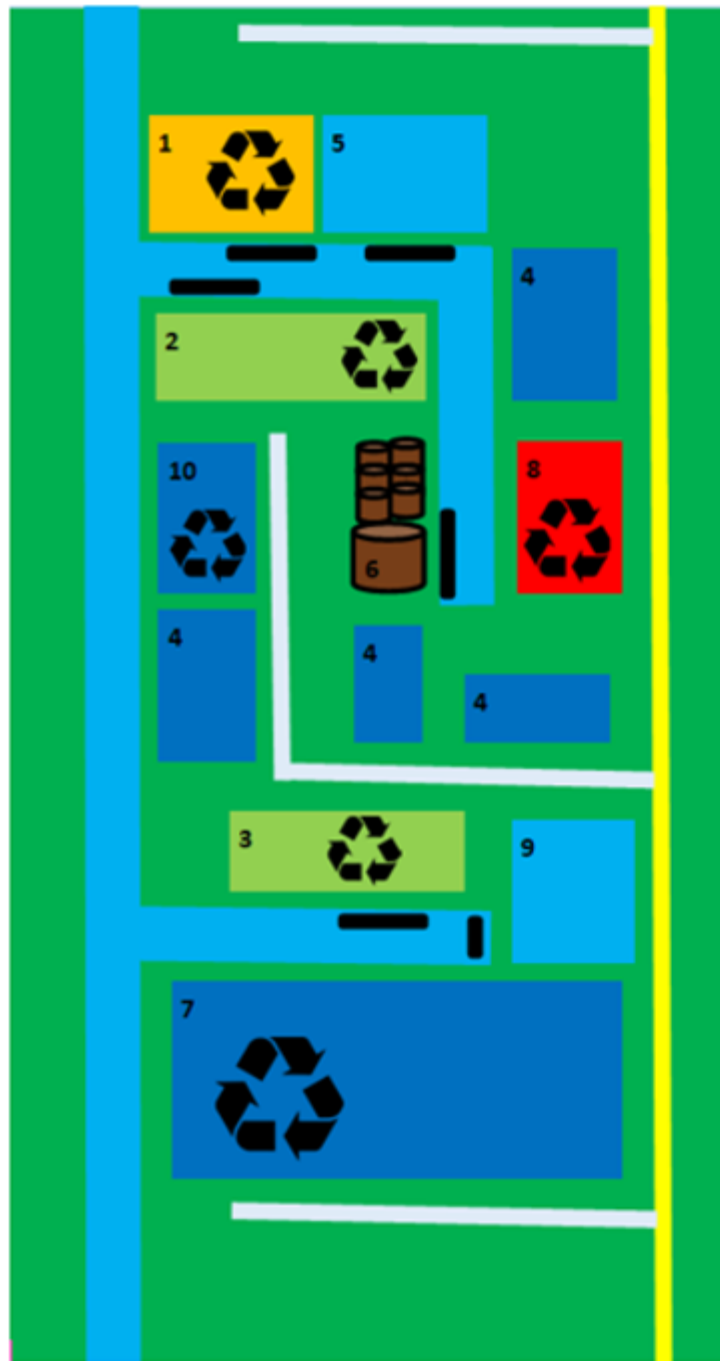

- Binnenhavens als *transportknooppunt* voor circulaire stromen
- Binnenhavens als *opslaglocatie* voor circulaire toepassingen
- Binnenhavens als *vestigingslocatie* voor circulaire activiteiten
- Binnenhaven als *circulaire hotspot* – clustervoordelen: grondstof en -energiekringlopen trekken elkaar aan (industriële ecologie)
- Binnenhaven: *binnenvaart* als duurzame transportoptie
- Bedrijventerrein Willem-Alexander Roermond: best practice!

Referentie

'Rethinking resources' scenario

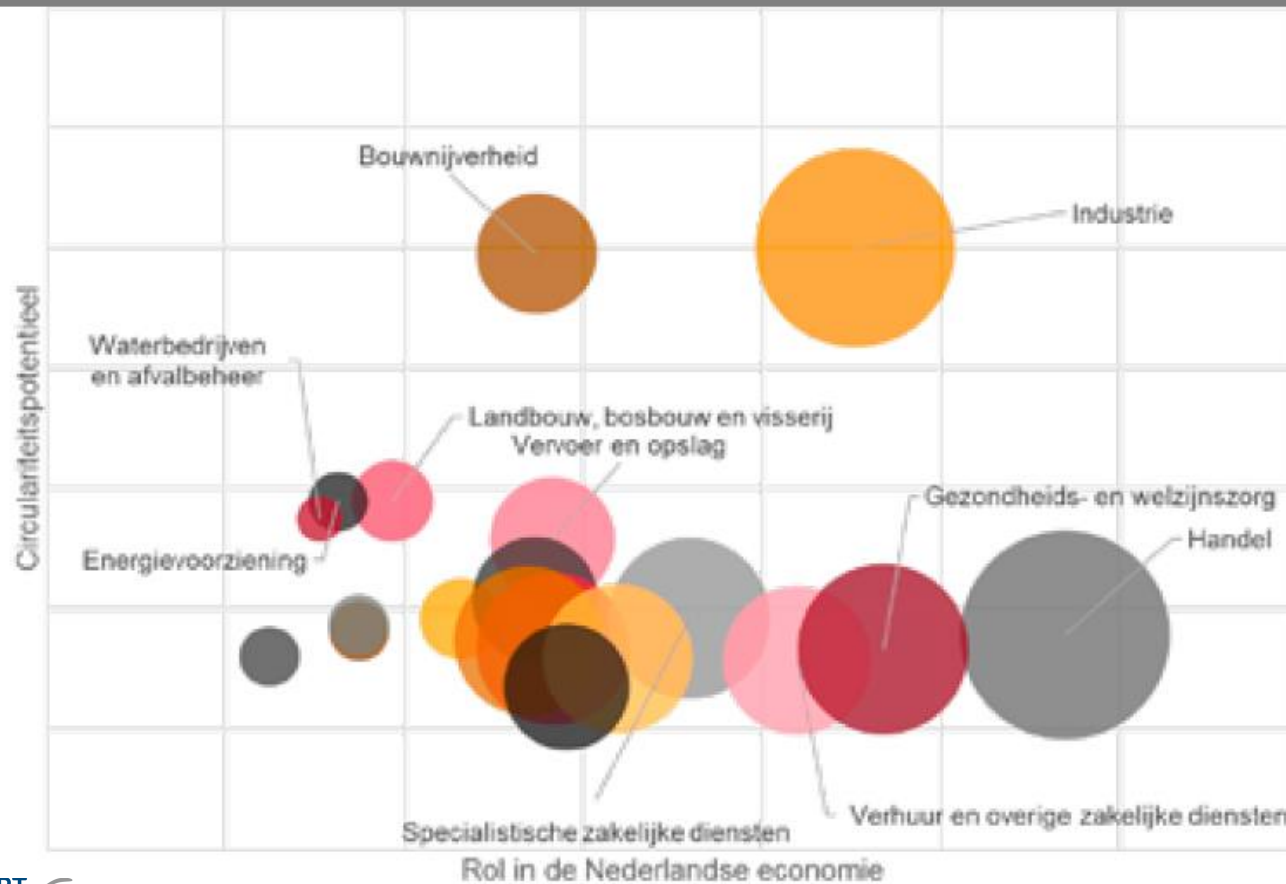
Afstudeeronderzoek
 Christian van Millingen
 voor NVB:
 Circulaire binnenhaven
 van de Toekomst;
 deze vraagt vooral
 ruimte voor circulaire
 activiteiten

Legenda

- Circulaire activiteit
- Niet-havengebonden activiteiten
- Niet-circulaire havenactiviteiten
- 'Closed loop' circulaire havenactiviteiten
- Half-ontwikkelde circulaire havenactiviteiten
- 'Open loop' circulaire (energie) havenactiviteit
- Actief gebruikte kade (scheepvaart)

Aantal duidelijke focusgebieden voor de Nederlandse/Noordelijke economie

Conclusie

- Mijn overtuiging: samenwerken met als doel het bevorderen van de energietransitie: zoek de schaal van Noord-Nederland!
- Maak gebruik van de potentie van zeehavens als Delfzijl en Harlingen voor de energietransitie!
- Samenwerking voor de meeste andere doelen: Havennetwerk Fryslân!

Ik dank u voor uw aandacht!
bkuipers@ese.eur.nl